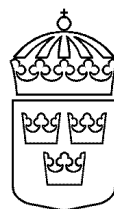

Riksdagens protokoll

2000/01:64

Fredagen den 9 februari

Protokoll
2000/01:64

Kl. 9.00 – 9.20

1 § Meddelande om frågestund

Förste vice talmannen meddelade att vid frågestunden *torsdagen den 15 februari kl. 14.00* skulle följande statsråd närvara:

Statsminister Göran Persson, statsrådet Ingela Thalén, försvarsminister Björn von Sydow, statsrådet Maj-Inger Klingvall och miljöminister Kjell Larsson.

2 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 2000/01:229

Till riksdagen

Interpellation 2000/01:229 av Lars Elinderson (m) om legalisering av prostitution.

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 15 februari 2001.

Skälet till dröjsmålet är att statsrådet är på resa.

Stockholm den 7 februari 2001

Näringsdepartementet

Enligt uppdrag

Dag Ekman

Expeditionschef

Interpellation 2000/01:236

Till riksdagen

Interpellation 2000/01:236 av Lars Hjertén om förslag till nytt kärnämne i gymnasieskolan.

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 20 februari 2001.

Skälet till dröjsmålet är att det varit svårt att hitta svarstillfällen som passar skolministern beroende på hennes tjänsteresor.

Stockholm den 6 februari 2001

Utbildningsdepartementet

Enligt uppdrag

Staffan Bengtsson

Statssekreterare

Interpellation 2000/01:232

Till riksdagen

Interpellation 2000/01:232 av Carl-Erik Skårman (m) om lägenhetsöverskottet.

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 23 februari 2001.

Skälet till dröjsmålet är att detta datum är det närmaste i tiden som passar både interpellanten och statsrådet.

Stockholm den 6 februari 2001

Finansdepartementet

Lars-Erik Lövdén

Interpellation 2000/01:235

Till riksdagen

Interpellation 2000/01:235 av Ulla-Britt Hagström om åtgärder för att förhindra dödsbränder.

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 13 mars 2001.

Skälet till dröjsmålet är att ministern inte kunnat finna en debattdag dessförinnan som passar både interpellanten och honom.

Stockholm den 7 februari 2001

Miljödepartementet

Enligt uppdrag

Kathrin Flossing

Expeditions- och rättschef

Svar på interpellation

3 § Svar på interpellation 2000/01:221 om frekvensutrymme för mobila tele- och datatjänster

Anf. 1 Statsrådet MONA SAHLIN (s):

Herr talman! Ola Karlsson har frågat vad jag avser att vidta för åtgärder för att säkra att de tjänster som är viktiga för IT-utvecklingen och måste sändas i etern garanteras tillräckliga frekvensområden. Digital-TV och DAB-radio i marknätet riskerar enligt Ola Karlsson att låsa upp breda frekvensområden som annars kan användas till mobila Internet-tjänster, vilket skulle riskera att skada IT-utvecklingen i Sverige.

Riksdagen fattade i april 1997 beslut om att marksändningar av digital-TV får inledas i Sverige.

Beträffande frekvensområdet 470–862 MHz har Post- och telestyrelsen, PTS, gjort en utredning om dess framtida användning. I rapporten konstaterar PTS att frekvensbandet, som i första hand är avsatt för rundradiosändningar, samtidigt är mycket väl lämpat för mobila teletjänster.

PTS konstaterar vidare att den digitala tekniken innebär att frekvensutrymmet kan användas mer effektivt. PTS förordar en tidig avveckling av de analoga markbundna sändningarna för att undvika att övergångsperioden med parallella analoga och digitala sändningar blir onödigt lång. I rapporten föreslår PTS samtidigt att regeringen ska uttala att delar av frekvensbandet 470–862 MHz i framtiden bör avsättas just för mobila teletjänster.

PTS rapport ligger till grund för regeringens förslag i budgetpropositionen för detta år om att digitala TV-sändningar ska få byggas ut till att omfatta hela landet.

Teracom AB har i en skrivelse till regeringen den 17 januari i år påtalat behovet av förberedelser för ytterligare två digitala mark-TV-nät. I skrivelsen framhåller Teracom att de frekvensband som nyligen avsatts för tredje generationens mobiltelesystem, UMTS, Universal Mobile Telecommunications System, och de som tidigare avsatts för digital-TV är helt åtskilda och att det därför enligt Teracom inte finns någon konkurrens mellan de båda systemen, vare sig på kort eller lång sikt.

Teracom skriver att den allt snabbare förändringen av den internationella frekvenssituationen medför att behovet av att i närtid säkra frekvenskoordineringen av ytterligare två nät har ökat betydligt. Därför bör, enligt Teracom, regeringen uppdra åt PTS att skyndsamt verkställa en sådan koordinering. Teracom anför som skäl för en utbyggnad med två nya multiplexkanaler att dessa skulle möjliggöra ett större och bredare och därmed konkurrenskraftigare utbud i förhållande till programutbudet hos de stora aktörerna på kabel- och satellit-TV-området. Teracoms skrivelse är för närvarande utsänd på remiss till den 16 februari i år, bl.a. just till PTS. Regeringen kommer därefter att ta ställning.

Nya applikationer i informationssamhället kommer i framtiden att vara starkt beroende av trådlös kommunikation – i synnerhet av tredje generationens mobilkommunikation – där tillgången till radiospektrum kommer att vara en nyckelfaktor för att dessa ska kunna användas. Under Världsradiokonferensen förra året kom man fram till tre valfria frekvensband som kan rymma så mycket ytterligare spektrum för sådana applikationer som bedöms nödvändigt för att framtida industriell expansion ska kunna främjas. Vidare fastställdes fyra nya internationellt harmoniserade band som kan användas bl.a. för att tillhandahålla Internet via bredband i hemmet eller på offentliga platser. PTS har företrätt Sverige i dessa sammanhang, och vi på Näringsdepartementet har noggrant följt arbetet.

Beträffande frågan om digital-TV ska sändas i marknät eller enbart via satellit har riksdagen, enligt vad jag tidigare har sagt, tagit ställning. Satellitsändningar har inte ansetts tillräckligt. Det bör dock undvikas att parallella sändningar digitalt och analogt sker under längre tid än vad som är nödvändigt. Så snart det kan anses möjligt bör de analoga sändningarna avvecklas för att på så vis frigöra frekvenser. Dock är det för tidigt att nu säga när ett beslut om detta kan fattas.

Anf. 2 OLA KARLSSON (m):

Herr talman! Jag ska börja med att tacka för svaret och även konstatera att jag tror att det här är en av de viktigare frågor vi har att diskutera här i riksdagen, i regeringskretsen och på andra ställen.

Prot. 2000/01:64
9 februari

Svar på interpellation

Just frekvensutrymmet, även om det låter torrt och tråkigt, kommer att avgöra möjligheten för många nya applikationer inom IT. Det kommer att avgöra möjligheten för mycket av IT-industrin och det kommer att avgöra möjligheten för svenska medborgare att vara med i den tekniska revolutionen, att ta del av alla de möjligheter som finns i det kommande IT-samhället.

Frekvensutrymmet är nyckelhålet eller porten, hur man nu ska uttrycka det, just till möjligheten att släppa in ett stort antal kunder och avgör vilka tjänster som kommer att vara tillgängliga.

Frekvensbristen kommer att avgöra om det bara är några få hundra kilobit som vi kommer att kunna ta del av i mobila tjänster eller om det rör sig om megabit. Det öppnar helt andra möjligheter. Det handlar om mobiltelefoni, mobila datatjänster och olika typer av mobila bredbands-tjänster, radiobaserade sådana.

Jag tycker att det finns anledning att vara orolig till följd av den utveckling vi ser i dag i Sverige, där inte minst digital TV och digital radio, DAB-radio, tar upp stora frekvensområden utan att det leder till att det går att effektivisera de analoga frekvensområdena.

Ett bra exempel på detta är DAB-radion, där sändningar nu har pågått sedan 1995. Enbart sändningskostnaderna är 70 miljoner kronor per år, och elaka tungor gör gällande att det bara finns elva mottagare i hela landet. Nu tror jag att det är elaka tungor, jag tror att det är något fler, i alla fall 500 mottagare. Men det finns ingenting i dag som tyder på att utvecklingen kommer att ta fart.

När det gäller digital TV handlar behovet av ytterligare frekvenser snarast om att kunna konkurrera med satellit- och kabelbolagen. Det handlar inte om möjligheten att effektivisera de analoga frekvenserna.

Det paradoxala är att de som i dag nyttjar de analoga frekvenserna i marknätet är de som i praktiken är nöjda med TV 1, TV 2 och TV 4. Det finns i dag ingenting som tyder på att de som är nöjda med det utbudet skaffar utrustning för att ta emot de digitala signalerna i marknätet, från satellit eller via kabel. Det finns ingenting som tyder på att utvecklingen leder till effektivare frekvensanvändning.

Just möjligheten att ha en effektiv frekvensanvändning borde leda till att man då säger: "Stopp! Halt!" Det kanske inte är rimligt att ge ytterligare frekvensutrymme för digital radio och digital TV förrän vi ser att det faktiskt gör nytta ur frekvensanvändningssynpunkt. Här skulle jag vilja pressa statsrådet: Vad kan statsrådet och Näringsdepartementet göra för att se till att de andra viktiga områdena får tillräckliga frekvensområden?

Anf. 3 Statsrådet MONA SAHLIN (s):

Herr talman! Först vill jag hålla med om inledningen på Ola Karlsons inlägg, dvs. hur viktig och stor frågan är. Det är just bakom termer som kan låta väldigt tekniska och ointressanta, som frekvensutrymme, som framtidsfrågorna finns, inte bara för industrin utan också för oss som medborgare. Det gäller våra möjligheter att utveckla kommunikationer och dessutom få många nya spännande tjänster. De avgör tillsammans mycket av Sveriges framtid – som den IT-nation vi är i dag. Det är också ett faktum att frekvensutrymmet är en begränsad naturresurs. Därför är det viktigt vilka principer man använder för att fördela och ge möjlighet

att använda detta utrymme. Det förtjänar på många sätt större uppmärksamhet i den allmänpolitiska debatten. Så spännande har jag lärt mig att det området är.

Jag är väl medveten om att Ola Karlsson nu diskuterar många frågeställningar som han ofta diskuterar med kulturminister Marita Ulvskog. Jag ansvarar för just de tekniska aspekterna, lagstiftningen och fördelningen av frekvensutrymmet. Däri ryms givetvis också mycket av kulturpolitiska dimensioner. Jag vill en gång till betona det som i dag är relevant för mig att kommentera, nämligen Teracoms skrivelse där mycket av dessa frågeställningar finns med, och vi kommer att få in remissvaren den 16 februari – vilket är snart. Därefter får vi återkomma till de ställningstaganden som regeringen vill göra.

Jag vill upprepa det jag sade i slutet av mitt svar, nämligen att det är viktigt att se till att parallella analoga och digitala sändningar inte sker för länge och att det är viktigt att sätta upp en tidpunkt för när de analoga sändningarna kan avvecklas. Det är för tidigt och omöjligt för mig att gå in på det i dag.

Anf. 4 OLA KARLSSON (m):

Herr talman! Vi är helt överens om behovet av att effektivisera frekvensanvändningen. Jag vill ändå understryka och peka på att även om det är viktigt att vi inte har parallella sändningar, är det ingenting i dag som tyder på att de digitala sändningarna leder till att de analoga sändningarna kommer att kunna avvecklas.

Det är viktigt att departementet i sitt beredningsarbete framöver tar in uppgifter och verkligen prövar hur många, och vilka grupper, det är som de facto har skaffat de digitala mottagarna. Allt tyder på att det är bara fråga om de som i dag är intresserade av betalkanaler. I Storbritannien är det bara 5 % av dem som har skaffat digitala mottagare som har gjort det för gratiskanalerna. Är det samma utveckling i Sverige – vilket det inte finns indikationer på att det inte skulle vara – kommer inte de digitala sändningarna att leda till en möjlighet att effektivisera de analoga sändningarna i marknätet. Jag tror snarare att det är digitala sändningar via satellit, kabel och bredband som kommer att vara intressanta för övergången till det digitala TV-utbudet. Här tror jag att just Näringsdepartementet har en viktig uppgift vad gäller att bevaka att TV-området totalt inte får breda ut sig så mycket i frekvensområdet att det låser andra viktiga tjänster.

Inte minst är detta viktigt för alla dem som bor på landsbygd och glesbygd, där det sannolikt är radiobaserade tjänster som kommer att vara bland de mest ekonomiska och intressanta för att klara en bra bredbandsutbyggnad. Det kommer sannolikt att vara för dyrt att dra optofibrer eller svartfibrer. Många av de elbaserade bredbandslösningarna kommer sannolikt också att vara lite för dyra, därför att inkopplingsstationerna kommer att ligga för långt ifrån. Det är sannolikt radiobaserade lösningar som kommer att vara modellen för en stor del av den svenska landsbygden. Det vore dumt och fel att låsa möjligheterna genom att ge TV, som ändå kan sändas ut på andra sätt, alltför stort utrymme i etern.

Prot. 2000/01:64
9 februari

Svar på interpellation

Anf. 5 Statsrådet MONA SAHLIN (s):

Herr talman! Först vill jag betona att Sverige är aktivt i Världsradiokonferensen, WRC 2000, just med många av de utgångspunkter som Ola Karlsson redogjorde för.

Som en allmän iakttagelse, eftersom Ola Karlsson så hårt dömer ut en form av tekniken, vill jag sätta upp ett litet varnande finger för att det är många gånger som vi politiker har dömt ut eller haft åsikter om vilken teknik som kommer att vara den stora i framtiden. Väldigt ofta har vi haft fel. Man kan vara lite försiktig med att uttrycka sig så svepande som Ola Karlsson har gjort. Men ändå vill jag betona att vi i dag inte låser för mycket av frekvensutrymmet i TV, som det gavs uttryck för. Vi tillser redan i dag att det finns många användningsområden inom frekvensutrymmet. Det är viktigt att fortsätta, inte minst som ansvarig på Näringsdepartementet, att tillse att det utrymmet kommer att bestå även i framtiden och växa. Jag vill också betona att jag ser det som oerhört viktigt att allmänt sett försöka se till att fler får tillgång till frekvensutrymmet. Det har en bakgrund i att det gynnar såväl konkurrensen som den tekniska utvecklingen på området. Detta förtjänar en större uppmärksamhet i den politiska debatten, eftersom sambandet mellan utvecklandet av de tekniska tjänsterna, tillgången till frekvensutrymmet och Sveriges ställning som IT-nation hänger så intimt samman. Dessa frågor har en oerhört viktig roll i kulturpolitiken men spelar också en central roll för näringslivets utveckling.

Anf. 6 OLA KARLSSON (m):

Herr talman! Jag tror att jag kan konstatera att vi på det här området är relativt överens, dvs. att både Näringsdepartementet och jag själv har en inställning att det är väldigt viktigt att tillräckliga frekvensområden blir tillgängliga för de viktiga tjänsterna.

Det vore fel att döma ut olika typer av teknik. Man ska akta sig för det. Man ska också noga granska och noga fråga efter vad det är som tyder på att den här tekniken kommer att leda till de resultat man har satt upp som önskemål.

DAB-tekniken sades från början vara det stora medlet att effektivisera frekvensanvändningen för radio. Det skulle vara tekniskt lysande, det skulle bli bättre ljudkvalitet och det skulle slå igenom snabbt. Efter sex års sändningar kan vi konstatera att det inte har gett någonting annat än mycket stora kostnader för Sveriges Radio. Bara sändningskostnaden är 70 miljoner per år för att nå mindre än 500 lyssnare. Det har inte lett till att man har kunnat effektivisera frekvensanvändningen ett dugg.

Därför skulle jag vilja understryka rådet till Näringsdepartementet: Granska vilka effekter detta ger vad gäller möjligheten att effektivisera frekvensanvändningen!

Granska också digital-TV på samma sätt! Min uppfattning är att det projektet i dag är helt inriktat på att ta marknader i konkurrens med satellit och kabel, inte inriktat på att effektivisera frekvensanvändningen.

Överläggningen var härmed avslutad.

4 § Hänvisning av ärenden till utskott

Prot. 2000/01:64
9 februari

Föredrogs och hänvisades
Proposition
2000/01:65 till miljö- och jordbruksutskottet

Skrivelse
2000/01:59 till socialförsäkringsutskottet

5 § Bordläggning

Anmälades och bordlades
Miljö- och jordbruksutskottets betänkande
2000/01: MJU10 Hållbara Sverige

6 § Kammaren åtskildes kl. 9.20.

Förhandlingarna leddes av förste vice talmannen.

Vid protokollet

TOM T:SON THYBLAD

/Barbro Nordström

Innehållsförteckning

1 § Meddelande om frågestund	1
2 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	1
3 § Svar på interpellation 2000/01:221 om frekvensutrymme för mobila tele- och datatjänster	2
Anf. 1 Statsrådet MONA SAHLIN (s)	2
Anf. 2 OLA KARLSSON (m)	3
Anf. 3 Statsrådet MONA SAHLIN (s)	4
Anf. 4 OLA KARLSSON (m)	5
Anf. 5 Statsrådet MONA SAHLIN (s)	6
Anf. 6 OLA KARLSSON (m)	6
4 § Hänvisning av ärenden till utskott	7
5 § Bordläggning	7
6 § Kammarén åtskildes kl. 9.20.	7